

ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

67

Ὁ Τιθωνὸς κ' ἡ Αὐγή.

Καθὼς τὴν παμπάλαια βελανιδιὰ περικυκλῶ-
νει ὁ πράσινος κισσός, ἔτσι ἡ χαριτωμένη Αὐ-
γούλα ἀγκαλιάζει τὸν Τιθωνό της.

Μοναχὰ κρύα φιλιὰ πλημμυρίζουνε τὸ ὄμορ-
φό της πρόσωπο. Μποροῦσε νὰ τὸν ξανανοιώσῃ
ἐκεῖνη ποῦ ξανανοιώνει τὴν ἡμέρα.

68

Τὸ Ἑλληνικὸ καράβι *

Ἀπὸ τὰ μικρὰ καράβια, ὅπου ἐκάθησεν ἡ
Νίκη, ἐβγαίνουν τὰ παλληκάρια μὲ τὰ ἄρματα
βροντῶντας στὴ στεριά, ὅπου λίγο προτιήτερα
ἐκεῖνη σκίροῦσε. Στὸ χαιρετισμό, ποῦ ἄκουαν
ὕψωνοντο ἡ φωνὲς σὰν τρικυμιώδης θάλασσα
καὶ ἔαφνω ἡ γῆ καὶ ὁ κορνιαχτός της ἔγινε
ἓνας Ὀλυμπος χαρᾶς. Καὶ μὲ κλάμματα καὶ μὲ
φωνὲς πρὸς τὸ θεῖκὸ κεφάλι τῶν ἡρώων ἄπλω-
ναν τῆς ἀγκαλιές, γιὰ νὰ ἀρμονίσουν λόγια ἄ-
ξια τῶν ποιητῶν γιατί καθέννας οἰσθανότανε
τὴν ψυχὴν του γεμάτη ἀπὸ ψυχές. Καὶ τὰ παι-
δάκια καὶ αἱ παρθένες καὶ αἱ Ἑλληνίδες ἀρχόν-
τισσες, ποῦ ἀπέφευγαν τὰ μάτια καὶ τὸν ἥλιο,
ἀπὸ τὰ παράθυρα προβαίνοντας ἔρριχναν ἄνθια,
μὲ τὰ κρινοδόκτυλα ποῦ ἐφαίνοντο τῆς χαρου-
γῆς. Ἔτσι ἡ Νίκη, ὃ Ποιητὴ, κάποτε συνή-
θιζε νὰ στεφανώνῃ, ἀλλὰ τώρα, σύ, μὲ τὸ τρα-
γοῦδι πρὸςφερε σὲ ἄλλῃ νίκη, ἄλλο στεφάνι.

Μεγάλη καὶ ὠραία εἶναι, ὃ τραγούδιςτὴ, ἡ
ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Στὴ σκέπη ἀσυνέφιαστου

*) Ὁ Ρεγάλδης περιηγούμενος τὸν κόσμον, ὁ ὁ-
ποῖος ἐθαύμασεν αὐτὸν ὡς ἐντεχνότατον καὶ ἐμμου-
σώτατον αὐτοσχεδιάστην ἐπὶ δοθέντων αὐτῷ θεμά-
των, μετέβη καὶ εἰς Κέρκυραν. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ
Ἰονίου Πανεπιστημίου, τῇ 30 Αὐγούστου 1851 ἐνώ-
πιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου, ἐν ᾧ διεκρίνετο τὸ
ἄνθος τῶν λογίων, ἐπιστημόνων καὶ ἀριστοκρατῶν,
αὐτοσχεδίασε Μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν ἦτο καὶ ὁ Σο-
λωμός, ὅστις ὡς θέμα ἐπρότεινε εἰς τὸν Ἰταλὸν ποιη-
τὴν τὸ Ἑλληνικὸ καράβι, τὸ ὁποῖον ἀπήγγειλεν. Ὁ
Σολωμός ἐστήριξε τὸ θέμα του ἐπὶ μιᾷς διαδόσεως
ὅτε ἡ Ἀγγλία ἐνεκα τῶν ἐπεισοδίων τοῦ Πατοΐφικου
καὶ τῶν νησιδίων Ἐλαφονήσου καὶ Σαπιέντσας, ἀ-
νηκόντων εἰς τὴν Ἑπτάνησον ἀπέκλεισε τὰ ἑλληνικὰ
παράλια. Ἡ διάδοσις ἦτο διὰ τὴν Ἀγγλικὴν πολεμικὴν
ἠθέλε νὰ συλλάβῃ Ἑλληνικὸν μικρὸν πλοῖον, τὸ ὁ-
ποῖον ἦτο ἀποφασισμένον νὰ καταστραφῇ ἐν τῷ μέσῳ
τῶν φλογῶν παρὰ νὰ παραδοθῇ. Καὶ τὸ κατόπιν
ποίημα ἡ Σαπφώ ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Σολωμοῦ ὡς θέμα
διὰ νὰ τὸ δώσῃ εἰς τὸν Ρεγάλδην.

οὐρανοῦ ποῦ χαμογελοῦσε σταμάτησαν γιὰ νὰ
μιλήσουν ἓνα Ἀγγλικὸ καράβι καὶ ἓνα Ἑλλη-
νικόν. Τῆς θάλασσης ἡ μεγάλη κυρά, ἐρωτᾷ :
Ποῦ πᾶς ; καὶ τὸ ξαρμάτωτο καραβάκι ἀπαν-
τάει : **Ἀρμενίζω ἀπὸ τὴ μιὰ θάλασσα στὴν
ἄλλῃ — Σταμάτησε ἀμέσως καὶ ἀκολούθει
με ὅπου καὶ ἂν σὲ σύρῳ «σὺ ποῦ ἀρμενί-
ξεις ἀπ' τὴ μιὰ στὴν ἄλλῃ θάλασσα».** Μία
στιγμὴ ἦταν ἐκεῖνη, μία μονάχη στιγμὴ. Ἀλλὰ
δὲν ἦτο ἐκεῖ πειὰ οὔτε γῆ, οὔτε θάλασσα, οὔτε
οὐρανός, οὔτε κανένας θεός. Ἡ ἐλευθερία ὁλό-
σωμη ἦτο μόνον στὰ στήθια ἐκεῖνα, καὶ ἐκεῖ
μέσα μὲ παντοδύναμους πολλοὺς στοχασμοὺς ἐ-
συλλογίζετο καὶ ἐχαίρετο, ὡς ὁ ἥλιος ἀνάμεσα
στὸν Ὠκεανόν. Ἀναμεταξύ τους γιὰ ἓνα μόνο
κίνημα, σὲ μιὰ στιγμὴ ἦσαν ὁμόγνῳμοι, ὅλοι
σιωπηλοί, μὲ σπιθόβολα μάτια στὸν ὀρθὸ δαυ-
λό, ἀφοσιωμένοι ὅλοι στὴν πλατεῖα θάλασσα,
ποῦ θὰ ἐδέχετο σὲ λίγο τὰ κατεστραμμένα κορ-
μιά τῶν πιστῶν τῆς τιμῆς. Ἡ σπίδα εἶναι κοντὰ
στὴν μπαρούτη, ἀλλ' ὁ Ἀγγλος τρέχει φωνάζον-
τας καὶ τοὺς ἐμποδίζει.

Τώρα, ἂν σύ, ὃ ποιητὴ, τραγουδήσῃς τὴν
εὐγένεια τῆς σταθερᾶς καρδιάς, τὴν εὐγένεια
τοῦ Ἀγγλου, ποῦ τὴν καρδιά του ἔστρεψε ἐκεῖ
ποῦ ἔπρεπε, καὶ γιὰ τὸ θεῖκὸ κίνημα ἐχάρηκε
σὰν νὰ ἦταν δικό του, θὰ σηκωθῇ μιὰ φωνὴ
ποῦ θὰ λέγει : «Τῆς ἀθάνατης χώρας εἶμαι δο-
ξασμένο τέκνο, ὅπου μεγάλη πάντα εἶναι ἡ ποιή-
σις καὶ τὸ ἔργο, στὰ εὐτυχισμένα χρόνια καὶ στὰ
δυστυχισμένα, ὅπου βάρβαρος ἐπῆγα καὶ τώρα
τέτοιος δὲν εἶμαι».

69

Ἡ Σαπφώ.

Τέκνο δοξασμένης χώρας, ὅπου ὁ ξένος εὐρί-
σκει τὴν πατρίδα καὶ ὁ βάρβαρος τοὺς θεούς.
Ἀχ ! σὲ αὐτὴ τὴν ταραγμένη καὶ μικρὴ ὄχθη
τοῦ καιροῦ ποῦ βρισκόμεθα ἡμεῖς, ἄκουσέ με
ἀπὸ τῆ σφαῖρα τῶν ἀσμάτων, ποῦ σὺ βασι-
λεύεις.

Αὐτὴ τὴ νύχτα μοῦ παρουσιάστηκε ἡ κόρη,
ποῦ ἦτο Μοῦσα τῆς Λέσβου. Εἶχε τὸ νοῦ της
βυθισμένο στὴν ἄβυσσο τῆς Μοίρας· ποτὲ δὲν
κυττάζει τὴ θάλασσα, τὰ βουνά, τὰς ἐξοχὰς γύ-
ρω γύρω, σὰν νὰ ἦτανε γιὰ αὐτὴν ἡ τλάση ξένη.
Ἀλλ' ἀπὸ τοὺς σιμωνινοὺς ἡ μακρυνοὺς οὐρα-
νοὺς, τὰ ἄστρα ὅλα μὲ ὅλη τὴν ὁμορφάδα, ξα-
νάβλεπαν στὴ γῆ, τὴ θεϊκὴ δυστυχισμένη· καὶ
ἀπὸ ἐκείνους τοὺς κόσμους καὶ ἀπὸ τὸν αἰθέρα

ὅλο ἔρχεται ἓνα χαμόγελο ἀνέκφορστης ἀγάπης στο στεφανωμένο λυπημένο κεφάλι καὶ μες τὸ παρθενικὸ στήθος, ποῦ τὸ ἐρράϊσε ὁ πόνος καὶ τῆς εἶχε μεῖν μοναχὴ ἐλπίδα, μοναχὴ θεά, ὁ βραχὺς. Σείφνου σὰν μὲ εἶδε ἡ κόρη ἔστρεψε σὲ μὲ τὸ βλέμμα καὶ τὸ χέρι καὶ τὸ λόγο: "Ὠχρεῖ! ἡ γῆ εἶναι γεμάτη ἀπὸ μυστήρια, οὔτε ὁ τόπος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐρχομαι τὰ ἔμυσθησέναι! Μὰ μέρα μες τὸ ἄνθος τοῦ τρίτου μου Ἀπρίλη στο δῶμα ποῦ ἐγεννήθηκα στὴ δυστυχία, ἐνῶ εθαύμαζα στὸν πολυτάραχο χτύπο τῆς καρδιάς μου καὶ ἀπὸ τὸν τὸ χέρι, ἦλθε μπροστά μου μὴ γυναικεῖα σκιά καὶ μὲ βίβη ἦχο ἀγνωστο σιέει φωνές μας: **Πάρε καὶ ζήσε λ γο καὶ δυστυχισμένη σὴ ξεχασμένη γη.** Καὶ αὐτὰ λέγοντας μοῦ ἔβραλε τὸ ἀθιναῖο κλώνο: στὴν κόμη." Ἀν τοῦτο ἦτον ὄνειρο, ὄραμα ἢ ἄλλο τι ὁ νοῦς μου δὲ

λησιμονάει αὐτὴ τὴ μορφὴ, ποῦ ἦτανε τρομερὴ καὶ ὅμως διατηροῦσε στὴν ὄψη θεῖα ὁμορφάδα, ποῦ κατόπιν ὁ Φαιδίας ἔδωκε στο μάρμαρο. Ἀλλὰ πότε θάνατι καὶ ποῖος θάνατι νὰ μοῦ ξεμυστηρεῖται ἐπὶ τέλους τὴν ἀλήθεια, ποῦ ἀνώφελα ἰόσες φορὲς ἐζήτησα σὲ ἰόσα πνεύματα, σὲ τόσες σφαῖρες! "Εἰσι μοῦ εἶπε καὶ μοῦ ἐπρόσθεσε καὶ ἄλλα ποῦ ἐγὼ τὰ ἀποσιωπῶ.

Ἀλλὰ σύ, ὦ ποιητή, ποῦ τὸ νοῦ σου πάντα ἀνοίγεις, σὰν χρυσὸ σύννεφο γεμάτο ἀπὸ θεοῦς, σύ, πᾶς τὸ νόημά σου, καὶ θάνατι τὸ μεγάλο δῶρο, θάνατι περιγοριὰ στὴν ἀθάνατη θλιμμένη ποῦ μεγάλωσεν στρέφει τὸ νοῦ πρὸς τὴν ἀλήθεια καὶ ἀπὸ τῶν νεκρῶν τὰ λημέρια ζητεῖ νὰ μάθῃ τὰ μυστήρια ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμον καὶ ἀπὸ τοῦτον.

Μετάφρασις ΣΠ. ΔΕ-ΒΙΑΖΗ

ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΣΥΝΤΡΙΜΜΑΤΑ

α ρ ε ῖ ἃ με-
γάλα σύνεφα
σκεπάζουνε
τὸν οὐρανὸν.
Παντοῦ βογ-
γύει μὲ λύσ-
σα ὁ μανια-
σμένος τῆς

καταστροφῆς ἀγέρας.

Νοιώθω ἓνα χέρι δυνατό, ἓνα χέρι σιδερένιο νὰ μὲ τραβᾷ καὶ νὰ μὲ σφιχτοδένει. Εἶνε τὸ χέρι τῆς ἄγριας Μοίρας ποῦ μὲ σέρνει στῆς ἀπελπισίας τῆς σιγῆς. Μακρὺς ὁ δρόμος καὶ σκοτεινός. Φοβοῦμαι. Μὲς στῶν δακρύων μου τὸν ποταμὸ ἐπνίγιξε καὶ ἡ στερνὴ ἐλπίδα, πληγωμένο ἀπὸ χέρια βέβηλα ψυχομαχάει καὶ τὸ στερνὸ "Ὀνειρο. Δὲν βλέπω γύρω μου παρὰ σωροὺς καὶ ἐρείπια. Μπροστά μου ἀνοίγεται τὸ βάραθρο, ἡ σκοτεινιά, τὸ χάος! "Ένας ὁλόπυκνος μαῦρος κατὸς μοῦ θαμπώνει τὰ μάτια καὶ γονατίζω. Καὶ τότε ὁ Πόνος χώνει τὰ νύχια του ἀκόμα περὶ βαθεῖα μες στὴ καρδιά μου καὶ τὴν ματώνει καὶ τὴν κάνει κομμάτια. Καὶ πονῶ βαθεῖα, πονῶ. Καὶ οὔτε ἓνα δάκρυ δὲν βγαίνει ἀπὸ τὰ μάτια μου, οὔτε ἓνας στεναγμὸς ἀπὸ τὰ χεῖλη μου, οὔτε ἓνα παράπονο ἀπ'

τῆ ψυχῇ μου. Μονάχα τῆς ἀγωνίας ὁ κρύος ἰδρὼς μοῦ αὐλακώνει τὸ μέτωπο.

Καὶ σηκώνω τὸ σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου μου καὶ περιμένω τὴν εὐλογημένη ὥρα, ποῦ ὁ θάνατος θὰ σπλαγχνισθῇ τὸ ἄμοιρο κορμὶ καὶ θάρσῃ στοργικὰ νὰ τὸ τυλίξῃ μέσα στο ἄσπρο του σάβανο.

ΛΥΠΗΤΕΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΛΑΨΤΕ καρδιές ποῦ ὀνειρευτήκατε αἰώνια χαρά, αἰώνια ὁμορφιά, αἰώνια ἀγάπη!

Τὰ πρὸ σπάνια λουλούδια ποῦ σὰν τὰ βλέπης ξανανοίγεται μπροστά σου τῆς ὁμορφιάς ὁ κόσμος σὰν τὰ χαϊδέψῃ μὴ τὸ ἥλιου ἀχτίδα καὶ τὰ προφτάσῃ τοῦ δειλινοῦ ἢ θαμπάδα, χλωμιάζουνε καὶ ξεψυχᾶνε.

Τὸ πρὸ μεθυστικὸ ἄρωμα ποῦ σὲ ναρκώνει καὶ σὲ βυθίζει σ' ἡδονικὲς ἐκστάσεις, σὰν τὸ φουξήξῃ μὴ πνοὴ τ' ἀγέρα, σκορπίζεται καὶ πεθαίνει.

Ἡ πρὸ τρελλὴ χαρὰ ποῦ σ' ἀφίνει νὰ πλέξῃς χίλιες πλάνες ἐλπίδες, σὰν ζήσῃ μὴ μονάχα ὥρα καὶ τὴν σκιάσῃ τὸ πρὸ μικρὸ σύννεφο, θολώνεται καὶ σβύνει.

Ἡ πρὸ μεγάλη ἀγάπη ποῦ σ' ἔκανε νὰ δοκισθῇ, νὰ λαχταρίσῃ καὶ νὰ κλάψῃ, σὰν τὴν σαῖτέψῃ τῆς ἀμφιβολίας ἡ μαύρη ἰδέα καὶ τὴν φαρμακώσῃ ἑνὸς ἐχθροῦ ἢ κακίας, γίνεται μῖσος καὶ σκοτώνει!